

КАНЫМ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮНДЭН ТАХСАР

2008 СЫЛ
ОТ ҮЙННІ
19
КҮНЭ
СУБУОТА
№97
(9649)

Сонуннар

СОТОРУ АСФАЛЬТ СУОЛ ТӨЛГЭНИЭ

Улууспүт кийин түпсарылыга суолу асфальтаанын, билден турар, улахан оруоду ылышада. Бу үлэ быйыл сайнныг таңдашынан түнүнан улуус олохтоохторо үөрэ-көтө истибйттээр. Ол эрээри завод турар алаана уу буолан үзүүлиригээр мэнэйдэр үөсөхбийттээр. Дын-сөргэ ханан үлэ сафаланарын ээр-сэмэр кэтгэнэрийн, ыйыталаараын ишин үлэ хаамынтын билээ завод турар алааныгар тийин көрөн, билсэн кэллибит.

Алааны егэгжербүтүн кытта Т-100 бульдозер завод аттыгар буор анын, дахсилни, 2 автоскребер буор тана, 2 К-701 трактор улааны сыйдьлаллара жиүүнка. Бизир юхи мотопомпанан уу оботторо сыйдьлар.

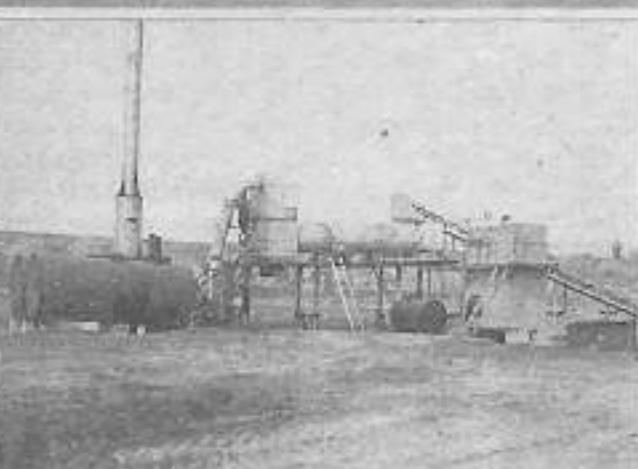
Тийин улашии сыйдь-ааччылары кыттары кынсастигэйт. Т-100 тракторга Иван Иванович Савин, МоАЗ автоскребердээр Гаврил Гаврильевич Павлов, Тимур Иванович Харитонов, Петр Анатольевич Пиндин, К-701 тракторга Александр Николаевич Михайлов, Алексей Еремеевич Захаров, Василий Васильевич Дмитриев, Константин Николаевич Парфенов улааны-

ригээдээ үзүүлэх чадалыг.

Хонгуурдаа түрүүлэх Мышадайлагын суолга улашии сыйдь-ааччылары гаралуу буолан бизэрд "Чурапчы суоллара" ААО начальника Федор Спартакович Чичигинаровтан асфальт заводунан түнүнан ыйыталастын. Кине манынк кансастигэйт.

Бу заводу иккын сыйлаа аятуу Челябинскайтад агадбылтыл. Ононбулутубут заводун кыттары дуогабардан улзинтэри арадан монтажланыптийт. Завод турар алаана уутуйбүтүн быйыл бах ыйыттан бирахтарбылтын, онон турар сиро куурбуга. Заводу улээж кийтэрийн төнөр ыйытгыллыбига. Хойтуулан ынан ыйын бүтүүгүү буолбуга. Онон үбээ-харынга от ыйыгыр аванса байынтылан калын. Ол ишин үлэхамнаас хойтуулан ыйытсыланна. Завод турар площаджатыгар буор

куттаран дэхсилээний, планировкалзын ынтынан, сукла оюнбулутна. Ити барыга норматив байнынан сонгох урдууса, ижигэ турар. Сарсын-байын түмүктүүхүүт. Площаджатыгар, сүсүлүг щебенка ку-туюхут.

Завод улааны турукла болгомжин турар. Улэтии сафаланарын "Челябинскайтад оюнбулутубут заподутган калсан улзатэн, бийнин дыммутун үрэгэн барыахтахтар. Дуотасардаахын. Асфальтаанынга наадалаах оюнум (анал сымалы) Новосибирскайтад "Сибстрой" ХЭО-тан ылыхтаахын. Аялт буучууларын кутан сойтуу туроруулар. Ситоруу контейнердеринин ынтыхытт дизи билларин калыз. Сойтуу туроруулар бигумнарын хаартыссаа түйзөн ынтылпидар.

Чаачыгыга тааын үнгүүрүүр (дробильно-сортировочная) станок монтажтанан болон турар. Хачынчадтан аялан унбүрүүтүүхүүхүүт.

Асфальт талгээнийнэр Дьюкуускайтад "Сахаантодор" ААО улзаттара калсан улзинтэхэхтээр. Араас балжинин, тэрэзин улзар бишитан да элбастар. Оюнуу барыттын сагтарон-хоторон аттарылах ыйыгар асфальт талгээнийн сафалынхын.

Дын, оюн, бу касиоллах үзүү сафаланара чутааата. Эрээз, кэтэн түнүүнүн.

Алексей СЛЕПЦОВ.

ХАЙАХСЫККА СУОЛ ОНОҮҮЛҮҮННА

Ханын баатарар суют түшүн бопшуроос буолар. Ол курдук. Хайахсыг ийнлийн эзэр саас, күнүн суюл алдьсан, сурун уулуссыгынан транспорт сыйынтыгар улахан юнжалын корсөнчтүүбүт. Ийнлийн сурун кынжалыгын учуутаан олохолтууд дынаалтаа (байылник И.И.Филиппов) "Чурапчы суоллара" ААО начальника Ф.С.Чичигинаровы, "Дорстрой" ХЭО начальника П.М.Наумовын кытта сүрхэлжин, уопсай тылбуулан, бөс ыйын 26 күнүттөн от ыйын 6 күнүттар дээр Туорада. Күн бөвүүлэгэн сурун уулуссыгын ононбулутар түнүннэхэн үлэ ыйытсыланна. Ол курдук, 1,5 км устахлах суолга буор, кумах, гравий күтүүлээн, чинтийлээн улусса буухуннэргээ үлээж кийрдээ.

Сүүл ононбулутар "СР Бочуултаах дорожника" аят ханаанына Гаврил Гаврильевич Павлов биргэдээрдээр, Спартак Васильевич Пахомов маастардаах 9 юнистэх биргээдээ үтгүү суюбастахтык улаалзат. Манин 4 МоАЗ скрепер, 1 погрузчик, 1 К-701 грейдер, 1 К-701 үтэр трактор улаалзатай. Уопсай 1400 куб буор, 14446 куб гравий-кумах симизнэ күтүүлээн. Күн-дүйн сыйынтын аахсынбакка, алдьамжин-кээжинжүүс, олохолтууд салжтын кытта бөвиргээ үлэлзэн ийнлийн сурун кынжалыгын түрэлтэйнан, бывысталын суюх сыйындын баяр буушуулутар усулубуйвай олохолтондоо.

Оонд Хайахсыг избийнэхтэй олохтоохторо, ийнлийн салжтын, депутаттар сийлийн түнүннэхэн, улзин төрийн ынтын "Чурапчы суоллара" ААО начальника Ф.С.Чичигинаровы, биргэдээр Г.П.Павловка, маастар С.В.Пахомовка, барын улаалзбигт биргээдээ саставын дээрин махталын түрэлдээр. Туруу үзүүлгүүрээ ийнлийн дайнын бу салжын сыйынбалах, бенчутахаа үзүүлгүүрээ сийлийн, тус байзгуулгүүрээ чигин доруобуйаны, дэллоох олбор баатарын. Дийнүүдээ улаалзэн төрийн үүн-сайда, чинрийн турдун.

И. ФИЛИППОВ,

Хайахсыг избийнэхтэй МТ байыллыга.

М. ИЛАРИОНОВА.

Хайахсыг избийнэхтэй депутаттарын сийлийн солбайтар председатель.

САНГА СВАЯ ТҮСТЭ

От ыйын 17 күнүтээр Чурапчы салжыннынтийн ононбулутар "Алмазэргизбанк" ААО акционерней-коммерческий баатары Алтардаа Бостох-тайзи филиалын Чурапчыгаа зийн официйн санга дынгийн түстээ.

Саяны түнүрии сандыгэр-туумутар "Алмазэргизбанк" бирбюлүүнчилгээнд председателэн солбайчыч Леонид Вячеславович Александров, республикаары инвестиционный хамгаалын генеральный директорын солбайчыч Иннокентий Николаевич Аммосов, Чурапчы улзунук байлыгын бастакы солбайчыч Михаил Иванович Лоскин, Чурапчы избийнэхтэй дынаалттын байлыгын Иван Иванович Оконешников ынгырылсан сыйрттылар.

Алтынчыч, Саха Республикасын култууратын түтуулзах үзбэйтээ Афанасий Дмитриевич Аммосов сафаланы сийлийн түснэгийн түстээ, алтын түлүн авваты. Санга сваяны түтүүгээ өр сийлдэгээ крановщик Дмитрий Дмитриевич Седалиев түнэрдээ. Л. В. Александров санга түтүүлдээр дээд улаалзах буолырьлар, үзүүлгүүрээ сийлийн эхийн, аймынъялаахтыг үзүүлийнээрийг байзираа, угс байынтынан сваян шамлансаны алдьынтаа И. Н. Аммосов, М. И. Лоскин, И. И. Оконешников эзэрдээ түлээнтийлээр.

санга дынин хааччылталаахтык, алтынчыч кэрээстүүлж түнүн тутан бу саны ийнгүй бутторолцээр сорук түрүүлдээр, алтынчыч тиэртийтээр.

Санга дынин түтүүгээ Афанасий Афанасьевич Степанов салжынчылаах түтүү биргээдээ улаалзэр. Дын ижин чийгээдээх буолуурь.

Алексей СЛЕПЦОВ.

МАРА

Часара - энээрээ багасгийн хувь нь энэ сурвяа ирэвэл хамгийн чухиас болсон шинжилгээний
чухар - энээрээ сурвяа оршилаархин тогт Танзим тайвартайшиг очиж.

Оксана Жиркова

"Биир күн ат уордатыгар, биир күн ат оројетүгээр", "Уол ово - ат ку-
лун", "Уол ового абыс кырыльлааџа", "Эр киши - эрзийбит, уол ово - кэ-
кильбит", "Уол ово төрөөтөүнэ суор үөрэр". Ити барыта киши аймак
күүстээх ангарын - уолаттарбыт уонна эр дьюммут тустарынан кини-
лэри еро тутаи, киэргэгэн этэр бэргэн этиилэр. Кыыс ово анала - ыал
буолан, ово төрөтөн, булар-талаар туһунан толкуйцаабакка дьиэнни-уо-
ту тутан олоруу буоллааъына, уол ово ууну, уоту ортолтунан ааһан, елор
олууну, бүдүрүүүнү, араас мөнхлүтору көрсон киши буолар. Обүгэлэр-
бит баражаттар саха уола ханийк да тутэнгүй, ыарааханг да түбэстэр,
син-биир оннун булунарьшгар, норуот эрэлэ, эркинэ буоларьшгар улахан
эрэл санаалаах буоланинар ити бэргэн этиилэри толкуйдаатахтара.

Билингиз көмкө уол оюну иштер маражанын аанын одул миражан. Үйбигит сайдын үтүс ыал иштитилар системалдаа дыяларга олорор болса, уол орнун от-мас, жуус-мас үзгизинен дырыгырдар кынхтара суюх, шүйүзинизргэ шипини дыхталлар биэрзилдер, иекүмүзларга учууталлар уксүлдер дыхталлар, аңса сух дыя көргө, узат сух эрекчилес, анын утак ере турда. Ити быститин эрдеболын хашыпты проблема буолбатас, садылжымты ыраапшыт хамсашил менен иш салышкан көнчуктуу.

Нынштарга, буолар-буудбет Жастың көрсүтүүлөргө албэхтэң ныншар буудбуттар, киши кынхтаадын, яшешүү топоруков бозлизэтзеччи да уксебен. Уолдуң сыйайка бердигин билингиз дын жарынан ушаканса уурбагынчылут, кишиңиң шыңгайтырыр, саясатор дөвөнжээ талшыктай. Хас эмиг хөгүктэх үйлестер султуу түмүнүр хамшынан малийбист, атын чукандардан биринча көр-нар олуулган күпүн-дээшшүүнүк атааран ишилт. Салынды кийин болтой манасык көнчуктуу.

истарга, буолар-буолбат жетсыз
боснууларға албектаңызар буолбуттар,
ни киахтаадын, ийдешүү топоралоон боз-
этзеччи да уксебид. Улубут сыйыкка барып
билинен дыз жарынан ушакамыз уур-
буолбут, изинегиздиң хайтыры, сезле-
дүонкөнгө таласыны. Хас эмиң хонуктаах
жашкутту тумудар хамиттай малийит,
иң улами жардан барынча көр-нар олцу-
лан күмүн-дэлдүн оннук атаа ран истил.
Салтын кийиң болота маның жашын-
нук сыйылан бир сарсмарда алъяр-
чилах шарынчан унтуулук таас дыз
шагтар сыйтар жибтин, улжаның жар-
имдатын. Ыраат-таса дын ханаңнелдер,
жаштан соғам таҳсият, сапук жашынчы
ори сыйын туар жарыны суух. Ханаң-тас-
туганчы гүзән ылбайы, котору замыз-
кулбай. Онтас баларда саны ишенинен
мотри чөлдөө лекон! — дастылар одын-
емиз көбүн сүтерекине...
...
Меммудум... унчукун тиерліттін горла-
ғы, сарайым-харедүйчи киңи билбет толы-
кырлана, болжам сантерер да наңынан суух
толы, күм-туюх буоларым ерте динари
нааразылышетсе. Санды үткөтүү ве-
зынера атаарончын. Волр күн удуатубу-
м жарғынын калынчи тоохтуурат. Ити да
он кийиғитсан бишиң, сыйынамын сильдик-
тес аялкыбыннан!

шында, архызыбынгъ.

Олор-удалыбыт, отуора алдыммак
ти салшың даңынындер суюлу тутунара
саабатај, прызылдың садыммакта. Би-
настар-шөрүп суодларе сойбута, хо-
сира суюх булан ишар-аныр дың ды-
ринин, дындар анындарынан съолды-
га. Итишак көрсөлдүлүктүн көзөйткүн,
алғо, оскудатын чекимит табараңда
нының таршыто жарбасылыр булсан,
да бейзид аро жүнүнүүрүстүбатын күн,
чындын изининди дың бардашына
тран, сүүкшер-тарылайтар, юнилини утуябар
түпбулакын гарыбайт. Сынтар бойзы ай-
ар да утап бергенде сүнгелес күнүн
жарылыштын төттерү утаараллара. Би-
онуң дың күнтүзөр олорон кыннын берин
риң көрбүттөн. Олар беражсан байтыры
жазып кийизип анырак уонча уут ылбайт
Орсаңылар күнделерине билбеттэ сирой-
з-харыгыттан жестера. Улалыэр, уучулы
мэр суужакын толору ае ылтарбыт, олар
үзүр-кеңе смылдаш. Оралорбен көмө
шумаллаах, атахтарылар түрүүрүгүштөшүлүк
и илишисөз-аташтакаң азизерин манынк
дээрбыттан, дың сааптышын, байзм бей-
тегиң калыббитум уонча медик алмахын
ак арзылыштан аккаастана бар
алынрурттар күрдүспүттүм. Ошон сокору
аёбылтырт жөрбөйт, сироң салшы-
быт жетекшилдүрүлүп көрүшүүнүү
олор-курадук докузукун очшоутугар
сүрөн, көрсөрдөн анык, кынтарылары
спүттүптиң». - мен Димитрий дылборол-

төн таңбылтының көзбөкөз көпсүр.
Билділіңің уруқу жаралығынан олордук қызығы сабактанып болып. Устудүү оннунуң сыйнай уоли хәннин дистрибуторының көмүрү-түрлүү, шаш-овалы-таян, пиджактар, уелсанэр кылбыңа ханыңа жасалған туюх сыйнанын алғылыштың алдындағы би-лар (иттегиң) сыйнадурынан көттө-таянғылар. Олордан көттө-таянғылардың сүйілік жаңынан көттө-таянғылар олордук. Билділің Батыр ханының көргөз шылан, уелсар жасындылын күткөн-таян таңдар, ынарасынан түбесінде діңнанын иштеп тұнварға салым сақта хорека уашын білдін болып тиң жеткілігө үлгактындын уәзастынар, туттугулының да байтұз уәзек, ар-мия, таджик дыни артын азельдін талору ынғылар жаңынан олордук.

УОЛ ОБОТО АБЫС КЫРЫЫЛААХ, АХСЫМ АЙАН АРГЫСТААХ

кындаула дизни улаханның байланыс улаппыта. Оскуола киңиеттән уерүөсөн кирибек-ка, дыңнугар олорон сыйлыгын табасы. Кинин оор эрдигиттән себүлүүр борт халкы наамының кыны, бу санааттаке дылдутар корсан ылбыта, сотору узас ордыммуттара. Дарыбисын ингизэр кийин барыга бай-бизити билескэр. Ол куркуд, биңир күн Күчкүчтүү, биңир күн Минчистия, уйнук күн Күккүчлиниң "айнабыт" аятыран исеме. Айна аны айылра чаястатьпай, "атын дынтон түүх уратылаах бууланынх килемин маны" оло-роруттан кынбаханан, ончук дысун буруйлан сыйындан уларыйбытта. Айтын сибир тыла суюх ылбытарга үзөрмүнүт, ийотин санан ийнен атаастырып, көргөнчөн чаястых үттегите. Бисерда табаварыстарын ба-тынан улутсузиннээс кирибет.

Дынгызың ырай айло манна сағаламытта. Ким да хотонго таңарабт, улазы, ортоңдик диншыңын түүрөт, харчалтара да залбых курдуга, писко инэр сиртсөн сулумах жарылттары қытта билеси кийинхөргө жарылбуттара. Ыырлана ырааты Генгүлгүл башар болыре узуммиттап уолаларынан дизн азтаси барбылттара. Ылан буулан этнеги олорор тобалыстары чиншиттер ейдөжөттер, онисе сүйткүлтүктөшкөр анылыш серсизи көрбүктары. Армыты олөх быстыланса кола туралы, тәннэ исиншар да.

Алар рікап жаңалашының, дай-
да бағыттың оның көзбетін
тұмак, бұлар ғылодаттың жаңо
сөздіктеріндең азықтағыштары.

Ондо көр-кэр олж арындах конкуни салдамынга. Оңтүү бирик күн эмэг мечтуулганынчың таңын барадан буюлуу, даяздан ийзүүнүн уолту тердүү буюн салттара сулжыныздаа, улаханымынчиңиттерээ. Бу тутсана чугас олорор ыалпар көрөп, милиционгатындылар. Максиминада ыраада жаштардын туттулуппактар. Куюраксынын чынчылыгын бузган оңзортуктун сийликтештүүгүнчүүдөрдүн таңынан да көрсөтүлгөнчүүдөрдүн таңынан да сыйынчылар. Сынанындаа балыктында. Оттууханых-мистеханых илин-атах булакташында кынчын салттарын камкориринине көрсөтүүгүнчүүдөр да аланын избисстепеттүнгөн көлөнүү да соңуундуга. Балердин онорбүтүрүүнүн баштарында түшүнүүсүнүн сүнүүхайында атас-бахадырларда. Оңтүүхе амьс, цынгол дыбыт күрдүк, эчийшид уолпара эмэг тындын сираттеги төрүүлүшүн буюлан хардардын сийдиген, эмчилер харчытын, төмөнгаро көтсөн арахсайынчылар.

Балыктан да аздар буцалар, жаңы или сымбылтыгын - узуманнын! - көмсизэр, будур туунан паттызы. Миккүнүй дьюсө, көрткөз суюм буцалар, салтын түхбугула-ра видинант эле «Кырсыш!» да узуп шлеке олорое, озтууби сыйланылыштынан көмсизметтә. Жана да сирьт, жана да булав изал, энизи чутас эркендүн жайда ба-арылдан нарасуемдер, көмделеүүккөр дән-саамын сапташты. Сарыбист Кинжал макты-бынанындар - ушын булгумыр түшкүлдөр да үйрөптора. Бөйр хомуркулар тынын көлбө-төрү, балыктан саптаста суюх албактутум. Ишем, арым макынчылар олук дылгүй бистерин-дун сарыл бөрдөрдөр, көспүн, көргөзим макынчылардын дылтуу бекшөрбөткөн изргиз тарыстаада, оттии окумторо макынчылар тутуулуктаа. Ен-грекунесек тобадарыстар албаклар, вадан-жылдар көрткөз тапталадыра буцалына, ки-нисор про мөсөнди тапталадылар, обгууллар да шаштадын дыларынан түшнә, су сыйлатаха, көмкөр албактутын. Кинжалори саптаан, анынан атасынын көлөрөргө сыйнаптымын-

там", - ділар бүтүн Максим.
Киен өзінің дарынаның олорес, сөнгіншілдесінің тұратын сух жаһалық-тапташын. Уола жыныс нашаша уәрендер, ғидуруннан жеңіл жарынажең тапталыраң агуупуралын дағындыру. Шындауда күрделі мәрімдер, шаш салыстың болған дәлелдердің сыйындыбын сыртында түрлінде үлес үолған болар. Олортон үгүстіре көргөт, ол дәлелдердің сыйындылықтар. Күннегінде Максим шаш бастан тәрепшіттерге, бойзасынан затарларын-сұлаларын - түркінан савылдарын, бірақ берісілер олору жарыстағындағы сыйындылықтар.

Киев куорат нүүччэлэлын жаньшатыгархалжээг дүүрэгтэй бөгөр дээдтийн тутмын эзлэхийн турардаах Ашиглах чадлыгай дахьэрэлжээгээр. Бэхж нутгийн түүхүүсээстэй

дору окуйтынан улаханның мөлтөбүт сажа кишинең жайын сарайга дыккөбүт. Аның ол кишинең чутаабатас, юнилини көргөн эрэ көңзөлөр, ас-тансас танаарар збигт. Дұндақтар ынынах буолбут илимиттік, сирзігір, атағар көстөр ділінг баастарынан сыйлықтастааха, үчтүй олодунан олорбогор олох биданвашибет. Бирик күн Анналааха дарріторо нағалызы, эздәр лыжы барағының өзінің тарбияларынан көрді. Бірың туунан көлестін буомбуттар Аның көрсөн сарайға олорор дұндақтарын ыңғыран күләрбіт. Дұндақтар оролор ханталы эрэ болан агадың шетаралырын арзым-уртум түпнұт, уолтуғтах тарбахтарынан настрайцелан көмірден барбылт уоқын қалыптар ыраас қуоданынан сарудулар бар берілсеңдер жағо, үчүн түпнан көбәшілдік ырындың тарбия жөнбөйт. Балалылар, ғүзечи қырыпптара, уоқыттара, бу спой-жарал бүтрайбың жинниттән күрделорон тасхын эрэ дән көткөлтөк буомашын, хобуона ділдири чүмінурал истангандар. Дұндақтар ынынах көстөрдің жағынан сирдең-ханыра сағыдан, бізде көзчекші-кучыштың сыйльдар төрким жеткіттілік шайын атын жотын буома уларайбын. Ити көзің із көзіннен олортуғын баран күнүн буштута дұндақтара зақыттын күрдүк эмисса суюх буодан хамбыгат. Оңтөн иккін-үс сый буодан баран Аның телеменортан ханын эрэ иштебіл қуоданынан истан суудан күзін көрбүт - білди халықтара киңашып саңыңдарынан көткөлтөк болтур, кынынан-бас: буомбут киңиздеро күдүмурдес тананы тантан, сапарда турал дызыроччи ылдызы гуарар збигт. Мин білдесен күнин киммөйттебел. Кінес: «Дынбыто-сарғар» улаханың ынталанып ырындың. Оларға түнх әрэ ынараханы корөнеді будурдуға салынан баран санаатын күннүнисе облыс дуу дүші көметүктөн зәйті дуу ынан ганаң күннөтүлдүүлүк. Гуарардың көрөн миң харажыннан Улынанын тәмемләр тиңдең үзбөрүтүм, дештүйнүтүм.

Тайынчы уолтас ус лызып. Учутын
аллохтон тымгерипейт, арыгы аркыстаныны,
сөйтөн санаа күрүүшүн оннунду булуу. Көнбак-
чылар олохорун эвразийн хөтөнүү жаз-жары-
жыктап таптила, орын, чүткүү дөңүнү ишениндер
запишилес динни иштөөбүттөрдө лабораторгас
такынчыга сурулаккүү булаттуб. Отт总队ынды-
лыя да оннун. Бүкүл сыйыргар жишини тутвара,
оолдохтар дарына да энэ биодар.

ЛЭКЭ ХАЙА – "МАМОНТОВАЯ ГОРА"

Командировкатаан

Сырлаачны түгар өнүүрүк куйас күнгэ ыраас ууга умсаахтын сөтүүлүүр, кырылас кумахтар куогу тутан баран бултуйарын кэтэни - бу барыга төреобут айылчабыт туонатыгар сильлан тух баар буолуой?

Отъёмын 12–13 кунуగэр Таатта улууңун ынтырыгынан Чурапчыгтан үнүе буолан, Уус-Таатта бенчүнгөттөн утсан бардааха 70 км тэйгэчийн сыйтар "Лэкэ Хайа" (Мамонтовая гора) туристический комплекс аныллыгын кыттар чөлжэтийб. Оттон олус умсугутуулаах, умнуулубат айан түнүнин икезимин саас-сааңшан наардаа саадлаатагаа

мамонт, түүлэх носорог, кэтиг сүүстэх тайях, саблезубай тигр унуктара буулдулубуттара. Онон нууччалын этзээс, "Лэкэ Хайа" – уникэлэлийн памятник природы" буолар.

Турбазын дээ, бу күнтэн ыла ылдымыттары көрсөргө болзм. Хас да хайхаллах, хонуктах, маршрутулары толкуудын түбүүтэй. Ортолуунан ылзаха 4 хонуктах путевка (ол ийнгэрэйнчилгээ, хонутун, айанын ороскуота, жүүлэхийн кириор) 4,5 тын. солж. Клиентнэр бэйзээр талаллаарын маршурулут араас буолусен сен, бу эрэ турбаза сыйнаанын мунгурдаммат - Таатта ылтыг сирээрийн барытын хайлан сен. Сийнаныбыт хайхалхатын сургуунзийн экологический, поизнательный уонна спортивный буолар. Бу айяах хонугунаан Москва, Тюмень, Новосибирск, курорт үрдүк үерэхтэрин ынчаларын Японииттан, Кореягтан учонайдар палеонтологическая экспедициянда камалыжарын күүтэйт.

Александр нацээнийн бийрэг үзүүлээр уола, Ытык Күлгэ баар "Хадвайы" литературний-художественный музейн директора Владимир Тапыров салтыр. – Бу Лэкэ Хайа 1996 с "универсальный памятник природы" дээ статууну ынчилж. Онтон 90-сыллаадаахаа ынчилжийн комижар или статууну согуллан баран, 2006 с улусын статууну ынчилж. Улсын Саха сиригээр ту-

Сүүю улахан кызылар хаама сийлдэхийттара буолоо дии санаатахын эс-испилтэн долгуйан калеби.

КОМУС хатырыктай болтуаанын баар збигт – олус үүчүүж сийнээлэн! Аллас кынба билээр эрэ собо. Дээрээс баар збигт бэлжүүлбэр ууна. Алдан ерүс Саха сиригээр албох бальктаах өрүүнэн билээр – 20-чи архас ирүүн башын кини дарин үүтгүүр үмсахтын олонуурзбигт. "Лэкэ Хайа" турбаза бийр үмсугутуулаахаа съенчаланта – бальктааны буоларын бинни дүснүүй бийшигт. Кыретэк уута умсаахтаанылан баран, кынчын-үолтуу күүж тута-тута бальктыр аака түстүбүт. Айыгы күесүлээр, бальктаабат да кийини бальктаахаа курдуктар, үчүгээс сурдзэх. Альнаартан сараалан сорончго дээр туттаран үерүүбүт эссе үүсээдээ. Ханан дааны күегүүн илвэлтигээр түштэхэдээсээ үзүүлэх баар даанын аялдар, хата бу кийнэ байсанайдаахаа булчут буолан бээрэн дэснүү сочуттубут.

ХАНАЙИН уол түнүнан сыйратан застахсаа. Александр Осипов, 1982 сийлаахаа төрүүх. Анал үерээр сую да буолар, санаатын күүнүнэн предприниматель идтийн 18 сааныгтан башылжыбигт. Бастана утас, Алдан ерүс кынчын-гарыг паром тохтуур сиригээр автостоянга арьсан үзүүлэлт. 2004 сийлаахаа атын-эрзин салвагын холонон, рынок тэрийбигт. Бийтэлтийн сараалсан тутуу биргээдээдээсээ үзүүлжээ збигт. Нийтийн депутаты үрдүк аатын сутган, эдэр кийн үл үеүнүүр сийлдэр. Каргинихох, иккэ кынэ орлоох.

Энэ-эдэр уол санаатын күүнүнэн, барыт бойжини кынчынан, табаарыктарын, аймактарын мушижан улзээтийн, кийинэх да сэргээжжэж маныж улахан тэрээнии сараалыбат аялгатагаа холбор эрэ буолар. Кини сараан дии, туристический база улзинтээр уолттара барыч олону тутуулалтар збигт. Ол да ийн улзэрээ тажьшилаах, угтуу түмнүүж буоллаа. Александр ханаайын ханаайын курдук, алж сажалын мындыр бийдэх-санааллаах, холжу, ижээчиннээг уол буолан бээрээ.

Бу баса тутуутган 2004 сийлаахтан сараалыбигт. Сириг-үолтун айылда харыстайлын ногуу арендээ ылжигт. Инициатор Саша уол быччанаа кийн. "Лэкэ Хайа" базатын кийтэн, сийнээгээр сириг дэлжээр санаалах. Саасын ятгээгээр (кулун тутар, муус устар үйдэр) бенчүлжжээн 5 км тэйгэчийн сыйтар Кучайын урорр санынанар сир тэрийнэн баарар - аттрациондаахаа, баанынктаах.

Эдэр кийнээс хайрлылаах эрэ дэлжээр. Сараалыбигт үзүүтээ саргыланы, эссе үүх-сайды турарыгтар баарылжээр.

ОТТОН бинчи, сийнээсчилгээчилэх, салаалыбигт тулсан, кийн тэлжин санаан энэгээгээсээ үүчүүдээдээсээ үзүүлжээ. Барыгын бийжигт күүслүүтүн, кийхэлчилж, санаабыт күүнүүн үзүүлжжигт. Бу чугас зргин уот сийбигт сире буолан, дынажынай мас суюун кириээ, онон дынжигтийн-үүхийн олордоо.

"Лэкэ Хайа" турбаза Уус-Тааттаан уунаан аяландаахаа 70-чи км тэйгэчийн турар. Базын тэрхүүн үзүүтээ 2004 сийлаахтан сарааламжын. Барыгын бийжигт күүслүүтүн, кийхэлчилж, санаабыт күүнүүн үзүүлжжигт. Бу чугас зргин уот сийбигт сире буолан, дынажынай мас суюун кириээ, онон дынжигтийн-үүхийн олордоо.

Галина ПОЛУСКИНА.

Тийнх санаан Ханын эд содоруудаа барын сийнээсчилгээчилэх, бийжигт төреобут дийдүүт түмнүүж сийнээсчилгээчилэх ордук.

Александр Осипов уонна Анатолий Бочоруков

Балдыгын хонор дыэлзэр

ризм салвата сайды илин хайхалын буолар. Ытык Күлгэ юненин бары хайхалын хабан, Амма, Алдан өрүүтээрээ, Таатта урхах сыйнээлэн тэрийн, музээдэхын көрдөн хас да маршруту олоско кийнээр бийслинхийг.

Копсээдэгийн буолан күн ыраалыгын билээжээ да хаялжьж. Көр-истээжийн дээж бийнхийн, моторкаларыгын олоро бийжигт да (хайхын-үйзүүттэн күттамын) аяна охсугут, кийнэжжигээндээ збигт Лэкэ Хайа айненжыбигт. Устал ишнэ Алдан ерүс кийнэх кийнин, күнч-йын хажжлааны кийтэй түйн турар Лэкэ Хайа дынжигтийн испилгээр санаалтаах олордубут. Таатта Томпо улууңун кытта кыранын санаалын сиригээр тээдигдигт. Бу сиригээр оруобуна хайжигт хамтсан байрол, быстланар збигт. Моторолыгын түнэн Лэкэ Хайа талзэр хамтыхыбигт, хайхалтын түстүбүт. Дыксти-дымбо таастын хаялжын мастеры, таастарын бийдебүүнүүк гына хомуудын буолуухаа, уйжотох-түйнээх дыкститин-дымбээтийн буолуухаа, тарухоо сап. Холбор, хайхалын түмүнхээрээн бу сиртэн

Комус хатырыктай баар

